

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології
Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНА ПОЛЬСЬКА І АНГЛІЙСЬКА ЛІТЕРАТУРА XX І XXI СТ.

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітньо-професійна програма «Польська мова і література,
англійська мова, переклад»

Спеціальність В11 Філологія
Спеціалізація В11.033 Слов'янські мови та література (переклад включно),
перша польська

Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
загального та германського мовознавства
протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасна польська і англійська література XX і XXI ст.
Викладач (-і)	канд. філол. наук, доцент Ткачук Тамара Олексіївна
Контактний телефон викладача	(0342) 59-61-44
E-mail викладача	tamara.tkachuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Консультації проводяться відповідно до узгодженого графіка протягом навчального семестру. Також можливі консультації у день проведення лекцій чи практичних занять. Консультації можуть проводитися через онлайн ресурси за попередньою домовленістю.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Запропонований курс є однією з основних навчальних дисциплін «Сучасна польська і англійська література XX і XXI ст.». Курс присвячено вивченню творчості ключових письменників та домінантних літературних явищ на тлі важливих історичних подій XX – XXI століть, які мали великий вплив на формування проблемно-тематичного вектора художніх текстів. Теми лекційних і практичних занять сфокусовано на аналізі й осмисленню нових тематичних горизонтів, поетикальних трансформацій на тлі історичних подій та ідеологічних процесів, зокрема особливо вираженої інтелектуальної складової, морально-етичного антропоцентризму, трагічно-космічного катастрофізму, естетичної рецепції, що сприяли кристалізації й утвердженню нової гуманістичної ідеології, розуміння і відчуття ролі людини у світі, її взаємозв'язку з історією, мистецтвом, зокрема літературою. Курс передбачає аналіз й осмислення художніх текстів, мистецьких пошуків польських та англійських митців слова зазначених періодів у контексті вивчення динаміки польського літературного процесу й ознайомлення з основними філософськими теоріями, національним і світовими культурними явищами, а також активну позицію студента-філолога під час дискусій.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з домінантними тенденціями і явищами в польській та англійській літературах XX – XXI століть, філософськими поняттями й історико-мистецькими трансформаціями, що впливали на формування основних літературних принципів та змістових стратегій зазначених періодів; формувати компетентності аналізу літературних творів, осмислення їхньої художньої своєрідності, розуміння особливостей стилю й поезики, які віддзеркалюють поступовий розвиток сучасної польської та англійської літератур, розкривають їхню винятковість та важливість для становлення як національного, так і світового культуротворчого процесу; сприяти розвитку естетичного та евристичного мислення, творчих якостей та професійних здібностей майбутніх філологів-перекладачів, викладачів.

Ціллю даної дисципліни є підготовка фахівців-філологів, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з сучасної польської та англійської літератури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішного навчального процесу.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 2. Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства.

ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

ФК 10. Здатність використовувати сучасні інноваційні методики та технології навчання у вищій школі, проводити навчальні заняття, здійснювати індивідуальний супровід здобувача (наставництво, менторство) під час навчання.

5. Програмні результати навчання

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 8. Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 10. Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

ПРН 18. Проводити навчальні заняття, надавати консультації студентам із навчальних дисциплін за спеціалізацією «Слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – польська», а також здійснювати індивідуальний супровід студента (наставництво, менторство) під час навчання, використовуючи сучасні інноваційні методики та технології навчання.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Основна
1	В11 Філологія	1	Основна

Тематика навчальної дисципліни

	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Темат 1. Współczesna literatura polska na tle wydarzeń historycznych. 1. Periodyzacja . współczesnej literatury polskiej. 2. Konspiracyjna działalność literacka. Współczesna polska literatura emigracyjna. 1. Znaczenie czasopisma «Wiadomości literackie». 2. Działalność J. Giedrojcia i rola paryskiej «Kultury».	2	1	
Темат 2. Współczesna literatura polska po roku 1956: zanik socrealizmu i stopniowy rozwój nowych strategii literackich w poezji i prozie. Współczesna liryka polska (poezja klasyczna, turpistyczna, lingwistyczna). Tendencje artystyczne i światopoglądowe w twórczości poetyckiej Cz. Miłosza i Z. Herberta. Poezja Z. Herberta. 1. Życie i twórczość Z. Herberta. 2. Przeżycia, uczucia podmiota lirycznego na tle dramatycznej rzeczywistości. 3. Motywy poszukiwania wartości uniwersalnych, ponadczasowych oraz dążenie do harmonii jako odwieczne wyzwania dla ludzkości. 4. Tragiczne doświadczenia wojny oraz upadek duchowości w poezji Z. Herberta.	1	1	5
Темат 3. Proza polska w 60-80 latach. Rozwój polskiej literatury fantastycznonaukowej. «Science fiction» w twórczości Stanisława Lema. 5. A.Sapkowski «Wiedźmin».		1	5
Темат 4. Współczesna literatura polska po roku 1989. 1. Dynamiczny rozwój rynku książki oraz wpływ na literaturę. 2. Znaczenie czasopism «bruLion», «Czas Kultury», «FA-art» dla polskiej literatury dwóch ostatnich dekad XX w. 3. Recepcja postmodernizmu w literaturze polskiej. Twórczość Czesława Miłosza. 1. Periodyzacja twórczości Cz. Miłosza. 2.		2	5

Moralna i etyczna problematyka w poezji Cz. Miłosza.3. Motywy poezji i poety. Poezja filozoficzna i refleksyjna. 4. Temat wojny i Ojczyzny w wierszach poety. 5. Problematyka powieści Cz. Miłosza «Dolina Issy».			
Temat 5. Liryka Wisławy Szymborskiej.1. Twórczość W. Szymborskiej – laureatki nagrody Nobla. 2. Filozoficzny charakter «małych traktatów» («Dwie małpy Bruegla», «Rozmowa z kamieniem», «Cebula»). 3. Postać podmiota lirycznego w poezji «Głos w sprawie pornografii». 4. Samotność i oczekiwanie – dominujące motywy w poezji «Kot w pustym mieszkaniu».	1	1	5
Temat 6. Twórczość Olgi Tokarczuk. «Prawiek i inne czasy». «Bieguni». 1. Twórczość i literacki sukces Olgi Tokarczuk. 2. Realizm magiczny czy kontynuacja nurtu chłopskiego. 3. Odzwierciedlenie historii i rzeczywistości przez pryzmat mitu, fantastyki, folkloru. 4. Literacka wizja czasu i przestrzeni (czas ziemski i kosmiczny, przestrzeń lokalna i przestrzeń mentalna, rozwijająca się w umysłach, sercach, fantazjach, snach, widzeniach bohaterów). 5. Aluzje biblijne i mitologiczne.6. Kompozycja i kłopoty z gatunkiem: baśń literacka, przypowieść, epeja wiejska. 6. Tematyka, problematyka, kompozycja powieści O. Tokarczuk «Bieguni».	1	1	5
Temat 7. Dramat w twórczości S. Mrożka i T. Różewicza. 1. Dramat polski drugiej połowy XX wieku. Wpływ teatru absurdu na rozwój dramatu w literaturze polskiej. 2. Eksperyment z formą i konwencją w dramacie T. Różewicza. «Kartoteka». 3. Nowatorstwo dramatu «Tango». S. Mrożka.	1	1	5
Temat 8. A.Libera «Madame», H. Klimko-Dobrzaniecki „Kołysanka dla wisielca»	1	1	3
Temat 9. K.Grochola «Trzepot skrzydeł», Twardoch «Null».	1	1	2
Тема 10. Специфіка англійської літератури XX ст. Новаторство творчості Дж. Джойса. Есе «Джакомо», роман «Улісс» як програмний твір європейського модернізму.	1	1	5
Тема 11. Творчість Вірджинії Вулф. Своєрідність психологізму В.Вулф у романі «Міссіс Деллоуей».	1	1	5
Тема 12. Новаторство філософсько-інтелектуальної лірики Томаса Стернза Еліота. «Спустошена земля», «Порожні люди».	1	1	5
Тема 13. Творчість Девіда Герберта Лоуренса. Концепція «природної людини» Лоуренса та її художня реалізація у романі «Коханець леді Чаттерлей». Творчість Р.Олдінгтона як представника «втраченого покоління» в англійській літературі. Роман «Смерть героя».	1	1	1

--	--	--	--

Тема 14. Творчість Айріс Мердок. Романи «Під сіткою», «Дика троянда» та ін., драми: «Відрубана голова», «Чорний принц», збірки лірики: «Рік птахів», «Вірші».		1	1	2
Тема 15. Дж. Фаулз. Роман «Жінка французького лейтенанта».			1	2
Тема 16. Сомерсет Моєм. «Місяць і мідяки», «Театр».		1	2	5
ЗАГАЛОМ:		12	18	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті: Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів і є сумою балів за виконання практичних завдань, тестування, самостійну роботу, індивідуальне завдання – усього 50 балів, а також 50 балів за іспит. Екзамен передбачає отримання підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів), 2 письмові екзаменаційні питання, які оцінюються 30 балами, а також тестові питання – 25 питань, за які здобувач може отримати 20 балів. Студент, який не набрав 50 балів, користується повторним правом здати екзамен за талоном №2, а також за талоном №3.			
Вимоги до письмових робіт	Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 25 завдань (максимальна кількість балів – 20), а також письмове завдання, яке складається із двох питань (30 балів).			
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність 9 занять упродовж семестру. Максимальна кількість 36 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 4 (оцінюється володіння теоретичним матеріалом, вміння вести дискусію з проблемних питань та здатність виконувати письмові практичні завдання), за індивідуальне завдання 5 балів та підсумкова робота 9 балів.			
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується активність студента під час семінарських занять; присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски занять без поважних причин, а також результати відпрацювання пропущених з поважних причин занять. При виставленні екзамена (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, бали тестування на			
	платформі d-learn.pnu.edu.ua та бали, отримані за опрацювання навчального матеріалу під час самостійної роботи студента, що відбувається упродовж тижня контролю самостійної роботи (КСР) – усього 50 балів.			

Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – екзамен. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання екзамена за відомістю №2 чи відомістю №3.
8. Політика навчальної дисципліни	
Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності. <u>Академічна доброчесність:</u> Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. <u>Відвідування занять:</u> При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача щопонеділка о 15.00. <u>Навчання за індивідуальним графіком:</u> Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. <u>Неформальна освіта:</u> Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з літературознавства на платформах Coursera, Udey, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. <u>Повторне вивчення дисципліни:</u> Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу. Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті https://d-learn.pnu.edu.ua.	
9. Рекомендована література	
1. Antonik D. Autor jako marka. <i>Teksty Drugie : teoria literatury, krytyka, interpretacja</i>. 2012.Nr 6 (138), S. 62–76. URL:http://rcin.org.pl/Content/48373/WA248_65752_P-I-2524_antonik-autor.pdf(dostęp: 01.01. 2024)	

2. Bartelski L. *Polscy pisarze współcześni 1939-1991*. Leksykon. Gdańsk, 2000. 499 s. URL: <http://biblioteka.kijowski.pl/bartelski%20leslaw.m/pisarze.pdf>(dostęp: 01.01. 2024).
3. Browarny W. Delymaty literatury polskiej po 1989 roku. *Prace literackie XI.VII*. 2007.
4. Burkot S. *Literatura polska w latach po roku 1939*. Warszawa 2006. 505 s.
5. Grigorova M. Legenda – obraz – apokryf. Przesłania Paola Uccella w utworach Gustawa Herlinga-Grudzińskiego i Olgi Tokarczuk
URL: http://www.swiatislowo.ath.bielsko.pl/sis16/10.grigorova-legenda_obraz_apokryf.pdf(dostęp: 01.01. 2024).
6. Matuszewski Ryszard. *Literatura polska 1939-1991*. Warszawa, 1992. 503 s.
7. Czapliński P. *Wyzwaniaprozy polskiej lat dziewięćdziesiątych*. URL: <https://www.msz.gov.pl/resource/9f934e6b-0a8a-4d4a-9935-28154b4ef1bf>(dostęp: 01.01. 2024)
8. Wisława Szymborska – tajemnicza, ale uwielbiana
URL: <http://przewodnikpoetycki.amu.edu.pl/encyklopedia/wislawa-szymborska>(dostęp: 01.01. 2024).
9. Tadeusz Borowski. *Primo Levi. Przepisywanie literatury Holocaustu* URL: http://www.academia.edu/10334442/Tadeusz_Borowski_Primo_Levi_Przepisywanie_literatury_Holocaustu(dostęp: 01.01. 2024)
10. Czapliński P., Śliwiński P. *Literatura polska 1976-1998*. Przewodnik po poezji I prozie. Kraków 2002. 428 s.
11. Jarosiński Z. *Literatura lat 1945-1975*. Warszawa, 2002. 203 s.
12. Nasiłowska A. *Trzydziestolecie 1914-1944*. Warszawa, 1995. 215 s.
13. Stabro S. *Literatura polska 1944-2000 w zarysie*. Kraków, 2005. 203 s.
14. Potaczek K. Recepcja „Cesarza” Ryszarda Kapuścińskiego w szkole średniej URL: http://www.kapuscinski.info/pobierz/katarzyna_potaczek.pdf(dostęp: 01.01.2024).
15. Tkaczuk T. Studiowanie literaturoznawstwa na poziomie podstawowym. Zeszyt Naukowy Prac Ukrainoznawczych. Nr 8. 2022. S. 65-75. <http://cwn.ajp.edu.pl/2022/60/66/>
16. Ткачук Т. Іван Франко і Станіслав Пшибишевський. *Київські полоністичні студії*. 2018. С. 382-387. <https://md-eksperiment.org/post/20180726-ivan-franko-i-stanislav-pshibishevskij>
17. Stanisława Katarzyna Nazaruk, Olena Budnyk, Marzena Ruszkowska, Izabela Dąbrowska, Tamara Tkachuk, Barbara Sokołowska. Opening Polish Schools to Ukrainian Refugee Children and Providing Them with Spiritual Support: Survey Results. *Religions* 15:651. 2024. https://lnkd.in/ex2_RpyR
18. Tkachuk T. Musical inspirations in Truth of the Old Age - the first part of Stanisław Vincenz's tetralogy. in: Language Guide ELIPSA Publishing House. Warsaw 2022. P. 289–300. (Scopus) http://poradnikjezykowy.uw.edu.pl/wydania/poradnik_jezykowy.790.2022.01.16-T.Tkaczuk.pdf
19. Tkachuk T. Mykola Gogol and Stanisław Przybyszewski: typological aspect. in: Beyond Divisions. Common perspectives and aspirations in the Polish-Ukrainian scientific cooperation. Silesia, 2020. P. 110–115. https://drive.google.com/file/d/1otSteyYDhhIgOhS0B_4PyT7jHRfbws54/view?usp=share_link
20. Українські письменниці «зламу віків» про С. Пшибишевського: епістолярний дискурс. Прикарпатський вісник НТШ Слово. 2(54). Івано-Франківськ, 2019. С. 229–236. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pvntsh_sl_2019_2_25.pdf